«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ΄. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαΐου 1934 | Ἀριθ. 1139

ΕΙΣΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ὁ Θεὸς σιωπᾷ καὶ κρύπτει. Καὶ εἶνε τοῦτο εἰς δόξαν Του. Ὁ βασιλεὺς ὅμως καὶ ὁ ἄρχων καὶ ὁ ποιμὴν καὶ ὁ κριτὴς πρέπει νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τὰ πράγματα.

Σιωπᾷ ὁ Θεός, ἀλλὰ μὴ νομίζῃς, ὅτι ἀδρανεῖ. Ἐργάζεται. Καὶ ἐργάζεται δραστηρίως ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν διὰ νὰ ὁδηγήσῃ εἰς μετάνοιαν τὸν παραβάτην, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ διὰ νὰ καταφέρῃ βραδέως ἀλλ᾽ ἀσφαλῶς τὸ συντριπτικὸν κτύπημα κατὰ τοῦ κακοῦ. Δὲν σιωπᾷ διὰ νὰ πλεονάσῃ τὸ κακόν. Δὲν κρύπτει λόγον διὰ νὰ ὑποθάλψῃ τὸν παραβάτην. Κάθε ἄλλο. Σιωπᾷ καὶ σιγᾷ διὰ νὰ νικήσῃ ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει. Καὶ τὸ φέρει εἰς πέρας.

Αἶ! σύ, ποὺ κάθεσαι εἰς θρόνον ὑψηλόν, εἴτε πολιτικόν, εἴτε ἐκκλησιαστικόν, εἴτε διδασκαλικόν, ἐνθυμοῦ πάντοτε, ὅτι τὸ ἰδικόν σου καθῆκον καὶ ἡ ἰδική σου δόξα εἶνε νὰ «τιμᾷς πράγματα». Νὰ ἐξελέγχῃς, νὰ ζυγίζῃς, νὰ σταθμίζῃς καλῶς καὶ νὰ μὴ σκεπάζῃς τὰς πράξεις καὶ τὰς παρεκτροπὰς τῶν ὑφισταμένων σου καὶ τῶν ὑπὸ σοῦ κυβερνωμένων. Διαφορετικὰ θὰ ἀδρανήσῃς καὶ θὰ ἀδιαφορήσῃς πρὸ τοῦ κακοῦ. Καὶ ἐνῷ εἶσαι τεταγμένος διὰ νὰ τὸ κολάζῃς καὶ νὰ τὸ τιμωρῇς, θὰ γίνῃς οὕτω προστάτης του καὶ συνεργός του. Ἀντὶ νὰ τὸ διώξῃς, θὰ τὸ ὑποθάλψῃς. Ἀντὶ νὰ ἐνεργήσῃς πρὸς ἐξάλειψίν του, θὰ συντελέσῃς εἰς τὴν ἐπέκτασιν αὐτοῦ.

Μὴ μοῦ εἴπῃς: μὰ ὁ Θεὸς δὲν μακροθυμεῖ; Διότι θὰ λάβῃς τὴν ἀπάντησιν: μακροθύμησε καὶ σὺ δι᾽ ἐκεῖνα, ποὺ κάμνουν εἰς τὸ ἄτομόν σου καὶ φρόντιζε νὰ μὴ εἶσαι ἐκδικητικὸς εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σὲ πειράζουν καὶ σὲ ἀδικοῦν προσωπικῶς. Δὲν ἔχεις ὅμως κανὲν δικαίωμα νὰ θυσιάζῃς τὸ προσβαλλόμενον δίκαιον τῆς κοινωνίας ἢ τῆς ἐκκλησίας ἢ τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον κυβερνᾷς. Ναί, εἶσαι ἄρχων. Ἀλλ᾽ ἐκ τούτου δὲν ἕπεται, ὅτι ἡ πολιτεία ἢ ἡ ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν κυβερνᾷς, ἔγινεν ἰδιοκτησία σου. Ἁπλούστατα εἶσαι ἕνας διαχειριστὴς καὶ ἕνας δημόσιος ὑπηρέτης, τόσῳ μᾶλλον ἐντιμότερος καὶ ἐνδοξότερος, ὅσῳ προθυμότερον καὶ δικαιότερον ὑπηρετεῖς τὸ σύνολον καὶ προστατεύεις τὰ δίκαια τῶν ὑπὸ σοῦ κυβερνωμένων. Καὶ τὰ δίκαια αὐτὰ πρέπει νὰ εἶνε σεβαστὰ ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ πρωτίστως καὶ περισσότερον ἀπὸ σέ. Διότι, πῶς θὰ ἔχῃς τὸ θάρρος σὺ νὰ ζητήσῃς ἀπὸ τοὺς ὑφισταμένους σου σεβασμὸν πρὸς τὸ δίκαιον τῶν ἄλλων, ὅταν δὲν δώσῃς πρῶτος σὺ τὸ παράδειγμα εἰς τοῦτο;

Ἔχεις λοιπὸν καθῆκον νὰ τιμᾷς τὰ πράγματα. Μία ἀδικία, ἡ ὁποία ἔγινεν, ἀποτελεῖ καταπάτησιν δικαιώματος ὄχι ἰδικοῦ σου, ἀλλὰ ξένου. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ καταπατήσεως ἰδικοῦ σου δικαιώματος, ὄχι μόνον δὲν θὰ σὲ κατηγορήσῃ κανείς, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ θὰ σὲ ἐπαινέσουν ὅλοι, ὅταν δεικνύεσαι μακρόθυμος. Ἀλλὰ τὸ ἔγκλημα προσβάλλει ὄχι μόνον τὴν ζωὴν ἢ τὴν περιουσίαν ἢ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς κοινωνίας. Διότι ἐὰν τὸ ἄτομον, ποὺ μένει ἀπροστάτευτον ἀπὸ σέ, θελήσῃ νὰ ἀμυνθῇ· ἐὰν ὁ ἐγκληματίας, ποὺ μένει ἀτιμώρητος, ἀποθρασυνθῇ· ἐὰν ἐκ τοῦ παραδείγματός του ἐνθαρρυνθοῦν καὶ τόσα ἄλλα κακοποιὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα τώρα συγκρατεῖ ὁ φόβος τῆς τιμωρίας, τότε ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας ἀσφαλῶς θὰ διασαλευθοῦν καὶ κοινωνικὴ συμβίωσις εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ.

Ναί, μακροθυμεῖ ὁ Θεός, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐργάζεται. Καὶ δὲν ὑπερισχύει τὸ κράτος τοῦ κακοῦ ἐπὶ ἐκμηδενίσει τῆς οὐρανίου βασιλείας τῶν εὐσεβῶν καὶ δικαίων. Τοὐναντίον τὸ μὲν κράτος τοῦ κακοῦ ὁλονὲν καταρρέει καὶ κατερειπώνεται, ἐνῷ τὸ κράτος τοῦ ἀγαθοῦ ὁλονὲν κρατύνεται καὶ ἑδραιώνεται.

Σιωπᾷ ὁ Θεός. Διατί σιωπᾷ, τὸ εἰξεύρει καλῶς. Ἐξήτασες ἆρά γε καὶ σὺ νὰ πληροφορηθῇς, διατί σιωπᾷς; Σιωπᾷς ἴσως, διότι χαρίζεσαι εἰς πρόσωπα. Διότι ἴσως ὑπηρετεῖς συμφέροντα ἄνομα ἰδικά σου, ἢ τῶν εὐνοουμένων σου. Διότι ἴσως ὑποκύπτεις εἰς πιέσεις καὶ δὲν θέλεις νὰ δυσαρεστήσῃς πρόσωπα διαθέτοντα ἐπιρροήν. Διότι πιθανῶς δὲν θέλεις νὰ ἐμπλακῇς εἰς πειρασμούς, ἐκτιθέμενος εἰς τὰς ἀντιδράσεις τῶν παρανομούντων. Διότι ἴσως εἶσαι ἄβουλος καὶ δὲν ἔχεις θέλησιν ἰσχυράν. Διότι πιθανῶς εἶσαι ἀδιάφορος καὶ προτιμᾷς τὴν ἡσυχίαν σου. Διότι.....

Κάθε διότι ἀπὸ αὐτὰ ἀποτελεῖ καὶ μίαν προδοσίαν τοῦ καθήκοντος· ἕνα ἐγκληματικὸν σφαγιασμὸν τοῦ δικαίου· μίαν ἐπαίσχυντον καὶ αἰσχρὰν τῆς ἐξουσίας κατάχρησιν καὶ κακὴν διαχείρισιν. Ὄχι, μυριάκις ὄχι. Ἡ δόξα σου δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ὁδὸν αὐτήν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄλλην. Δὲν ἀκούεις, τί λέγει ὁ Σολομῶν; «Δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ πράγματα».

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α΄ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς΄.

4. «Τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί».

Ὁ τοιοῦτος εἶνε τετυφλωμένος ἐξ ὑπερηφανείας μὴ γνωρίζων τίποτε, ἀλλ᾽ ἔχων τὴν ἀρρώστειαν τῶν ματαίων ἐρευνῶν καὶ λογομαχιῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας προέρχεται φθόνος, ἔρις, ὕβρεις καὶ κακολογίαι, κακαὶ ὑπόνοιαι.

«τετύφωται». Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ὑπερηφάνεια εἶνε πάντοτε τὸ κύριον ἐλάττωμα τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ αἱρετικῶν. Κυρίως ἐνταῦθα ἐξαίρεται ἡ ζάλη καὶ ἡ τύφλωσις τῶν ψευδοδιδασκάλων. Τετύφωται λοιπὸν σημαίνει ἔχει καταντήσει εἰς τύφλωσιν· ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου πυκνὰ νέφη καπνοῦ ἐμποδίζουσι τὴν ὅρασιν νὰ ἴδῃ· εἶνε ζαλισμένος.

«μηδὲν ἐπιστάμενος», μὴ γνωρίζων τίποτε, καίτοι ἐν τῷ τύφῳ αὐτοῦ ἔχει τὴν ἰδέαν, ὅτι γνωρίζει πάντα. «Οὐκ ἄρα ἐκ τοῦ εἰδέναι τὸ εἰς ἀπόνοιαν αἴρεσθαι συμβαίνει, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ μὴ εἰδέναι. Ὁ γὰρ εἰδὼς τοὺς κατ᾽ εὐσέβειαν λόγους, οὗτος μάλιστα καὶ μετριάζειν οἶδε» (Χρυσόστ.).

«νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας». Δὲν εἶνε νεκρὸς ἀλλὰ νοσεῖ, διατελεῖ ἐν καταστάσει ἐπικινδύνου ἀσθενείας. ***«Νοσῶν».*** «Ὅπερ γὰρ ἐπὶ σωμάτων φλεγμονή, τοῦτο ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀπόνοια· ὥσπερ ἐκεῖ τὸ φλεγμαῖνον οὔ φαμεν ὑγιαίνειν, οὕτως οὐδὲ ἐνταῦθα τοὺς ἀλαζόνας» (Χρυσόστ). ***«νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας».*** Ἡ περὶ τὰς ζητήσεις καὶ λογομαχίας ῥοπή των εἶνε σύμπτωμα παθολογικόν. Ἔχουν ἀρρώστειαν νὰ ἀσχολῶνται περὶ ματαίας ἐρεύνας καὶ νὰ λογομαχοῦν. Δίκην πυρεσσόντων, οἵτινες ὑπὸ τὴν ἔξαψιν τοῦ πυρετοῦ παραληροῦσι καὶ δὲν γνωρίζουσι τί λέγουσιν, οὕτω καὶ αὐτοί. «Ὅταν γὰρ ψυχὴ πυρέττῃ, τότε ζητεῖ· ὅταν δὲ ἐν ὑγείᾳ ᾖ, τότε οὐ ζητεῖ, ἀλλὰ τὴν πίστιν δέχεται» (Χρυσόστ.).

«λογομαχίας». Μάχονται ἔχοντες ὡς ὅπλον τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀντικείμενον, περὶ ὃ ποιοῦνται τοὺς ἀγῶνας, τοὺς λόγους πάλιν, καὶ οὐδὲν σοβαρώτερον τούτων.

«ἐξ ὧν γίνεται φθόνος». Αἱ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι συζητήσεις καὶ λογομαχίαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐπίδειξιν καὶ κενοδοξίαν. Ἐντεῦθεν φυσικῶς προέρχεται ὁ φθόνος, διότι πᾶς τις τῶν τοιούτων ἀνθρώπων θέλων νὰ φαίνεται καὶ νὰ ἐπαινῆται αὐτός, ὅταν βλέπῃ τοὺς ἄλλους διεκδικοῦντας τὰ πρωτεῖα καὶ περισσότερον διακρινομένους, φθονεῖ τούτους καὶ εὐκόλως παρασύρεται εἰς ἔριδας μετ᾽ αὐτῶν.

«βλασφημίαι». Ἐνταῦθα μᾶλλον σημαίνει τὰς κατὰ τῶν ἀντιπάλων διδασκάλων ὕβρεις καὶ κακολογίας.

«ὑπόνοιαι πονηραί». Ὑποψίαι κακαὶ καὶ πονηραί. Δηλαδὴ ἕκαστος τῶν λογομαχούντων ὑποπτεύεται τὸν ἕτερον, συλλαμβάνων κατ᾽ αὐτοῦ ὑπονοίας ἀδίκους. Ὁ Χρυσόστομος ὅμως ἑρμηνεύει ὡς ἑξῆς: «βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί. Τουτέστι δόξαν καὶ δόγματα πονηρὰ ἀπὸ τῶν ζητήσεων».

5. Παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων».

Παράλογοι ἀσχολίαι ἀνθρώπων, οἵτινες εἶνε διεφθαρμένοι κατὰ τὸν νοῦν καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουσι στερηθῇ τελείως τὴν ἀλήθειαν, καὶ νομίζουσιν, ὅτι ἡ εὐσέβεια εἶνε πηγὴ ὑλικοῦ πλουτισμοῦ. Στέκε μακρὰν ἀπὸ τοὺς τοιούτους.

«Παραδιατριβαὶ» ἢ κατ᾽ ἄλλην γραφὴν ***«διαπαρατριβαὶ»*** σημαίνει παρὰ τὸ πρέπον διατριβαί· ἄτοποι ἐνασχολήσεις· ἢ καὶ ἀπρεπεῖς καὶ θορυβώδεις διαλέξεις· ἀμοιβαῖαι καὶ ἁμιλλητικαὶ παρατριβαί· προστριβαὶ διὰ λόγων καὶ φιλονείκων συνδιαλέξεων. «Διαπαρατριβαὶ τουτέστι σχολὴ ἢ διατριβή. Ἢ τοῦτό φησι, διαπαρατριβαὶ καθάπερ τὰ ψωραλέα τῶν προβάτων παρατριβόμενα νόσου καὶ τὰ ὑγιαίνοντα ἐμπίπλησιν, οὕτω καὶ οὗτοι οἱ πονηροὶ ἄνδρες» (Χρυσόστ.).

«διεφθαρμένων τὸν νοῦν». Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἔχουσι διεφθαρμένον τὸν νοῦν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τὰς θείας ἀληθείας. Τὸ ὄργανον τῆς ψυχῆς, δι᾽ οὗ ἐπιγινώσκομεν τὴν ἀλήθειαν, ἔχουσι διεφθαρμένον. Διὰ τούτου ἐσήμανεν ὁ ἀπόστολος τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν ψευδοδιδασκάλων.

«καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας». Συνέπεια τῆς διαφθορᾶς τοῦ νοῦ των εἶνε ὅτι ἔχουσι στερηθῇ τελείως τῆς ἀληθείας. Διεκδικοῦσι τὸ ἀξίωμα τοῦ διδασκάλου τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, καὶ ὅμως εἶνε ὅλως ξένοι πρὸς αὐτήν.

«νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν». Οἵτινες νομίζουσιν, ὅτι ἡ εὐσέβεια εἶνε μέσον εἰς τὸ νὰ χρηματίζωνται καὶ νὰ πλουτίζωσιν ὑλικῶς οἱ κηρύττοντες αὐτήν. ***«πορισμός»,*** δηλαδὴ πηγή, ἐξ ἧς προσπορίζεταί τις χρήματα. Διὰ τούτων ὁ ἀπόστολος στιγματίζει τὰ ἰδιοτελῆ καὶ ταπεινὰ ἐλατήρια τῶν ψευδοδιδασκάλων.

«ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων». Φεῦγε μακράν, στέκε μακρὰν ἀπὸ τοὺς τοιούτους. «Τουτέστιν ἐκτρέπου. Ἀνθρώπους γὰρ χρημάτων ἕνεκεν μαχομένους πότε δυνήσῃ πεῖσαι;» (Χρυσόστ.).

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΟΓΔΟΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Οὐ κλέψεις». Μετὰ τὸν θησαυρὸν τῆς ἁγνότητος, τὸν ὁποῖον ζητεῖ νὰ προστατεύσῃ ἡ ἑβδόμη ἐντολή, ἔρχεται ὁ θησαυρὸς τοῦ χρήματος καὶ τῆς ἰδιοκτησίας, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ ὀγδόη ἐντολή.

Δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ κλέψῃς. Σοῦ ἀπαγορεύεται νὰ βάλῃς χέρι στὴν περιουσία τοῦ ἄλλου. Στὸ χωράφι ἢ στὸ ἀμπέλι ἢ στὸ οἰκόπεδο τοῦ ἄλλου, ζητῶντας νὰ τὸ καταπατήσῃς μὲ τὸ νὰ μετατοπίζῃς τὴν φράκτην ἢ τὰ σύνορα

εἰς ὄφελος ἰδικόν σου. Στὴν τσέπη τοῦ ἄλλου ζητῶντας νὰ τοῦ ἁρπάσῃς φανερὰ ἢ κρυφά, μὲ βίαν ἢ μὲ δολιότητα καὶ ἀπάτη τὸ χρῆμά του ἢ τὸ ρουχό του ἢ τὸ ζῷόν του ἢ τὸ κτῆμά του.

Ἐὰν βάλῃς χέρι φανερὰ καὶ ζητήσῃς εἰς τὴν μέση τοῦ δρόμου μὲ τὴν βίαν, προβάλλοντας εἰς αὐτὸν τὸ ὅπλον καὶ ἀπειλῶντας τὴν ζωήν του, νὰ τὸν ἀπογυμνώσῃς ἢ νὰ ἐκβιάσῃς αὐτὸν καὶ τοὺς συγγενεῖς του νὰ σοῦ στείλουν ὡς λύτρα ὡρισμένον ποσὸν χρημάτων, εἶσαι ληστὴς ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ στένουν τὸ βασίλειόν τους ἐπάνω στὸ βουνὸ καὶ θέτουν τὸν ἑαυτόν τους ἐκτὸς τοῦ νόμου, καὶ κινδυνεύουν ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν νὰ σκοτώσουν καὶ νὰ σκοτωθοῦν συμπλεκόμενοι μὲ τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα, ποὺ τοὺς καταδιώκουν.

Πολλοὶ τὸ θεωροῦν ἴσως βαρὺ νὰ καταντήσουν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ νὰ ἐπικηρυχθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος λησταί. Καὶ τὸ νομίζουν ὡς μεγάλην βρισιὰν νὰ τοὺς χαρακτηρίσουν ὡς ληστὰς καὶ νὰ καλέσουν μὲ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἀπὸ τοὺς περισσότερον γνωστοὺς ἐκ τῶν ληστῶν. Μ' ὅλα ταῦτα, ἂν τοὺς καλοεξετάσῃς καὶ κρίνῃς ἀκριβοδίκαια ἐκεῖνα ποὺ κάνουν, γιὰ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν τους, θὰ τοὺς εὕρῃς πολὺ χειροτέρους ἀπὸ τοὺς ληστὰς καὶ τόσον περισσότερον ἐπικινδύνους, ὅσον αὐτοὶ ἀπογυμνώνουν τὸν κόσμον μὲ ἕνα τρόπον ὕπουλον καὶ κρυφόν, χωρὶς νὰ φανερώνωνται στὰ φόρα, ὅτι εἶνε λησταὶ γιὰ νὰ ξέρῃς νὰ φυλαχθῇς ἀπὸ αὐτούς. Αὐτοὶ εἶνε οἱ λησταὶ τῶν πόλεων, ποὺ κάθονται εἰς ψηλὰ μέγαρα καὶ ἔχουν στὴν διάθεσίν τους πολυτελῆ αὐτοκίνητα καὶ διατηροῦν σχέσεις ἐκλεκτὰς μὲ τὴν ἀνωτέραν ἴσως τάξιν. Ἴσως ἀκόμη κατέχουν καὶ ἀξιώματα καὶ παρουσιάζονται γλυκομίλητοι καὶ γαντοφορεμένοι, προκαλοῦντες τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι στάζει μέλι ἀπὸ τὸ στόμα τους καὶ ὅτι ἡ εὐγένεια καὶ ἡ καλωσύνη δὲν ἔχουν ἄλλους καλλιτέρους καὶ ἀξιοθαυμαστοτέρους ἀντιπροσώπους.

Ἐν τούτοις ἄλλοι ἀπὸ αὐτούς, ἐκεῖνοι ποὺ ὡς ἔργον ἔχουν νὰ τοκίζουν βαρειὰ τὰ χρήματά τους, γδύνουν τὸν ὀρφανὸν καὶ τὸν πτωχὸν μὲ περισσοτέραν σκληρότητα ἀπὸ ἐκείνην, ποὺ δείχνει ὁ ληστής, ὁ ὁποῖος στὸ κάτω κάτω ἁπλώνει τὸ χέρι του εἰς τοὺς πλουσίους καὶ ζητεῖ νὰ τοὺς πάρῃ ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ περισσεύματά τους, ἐνῷ αὐτοὶ ἁπλώνουν τὸ χέρι τους εἰς ὅποιον ἔχει ἀνάγκην καὶ προσφεύγει εἰς αὐτοὺς γιὰ νὰ δανεισθῇ. Ὁ ληστὴς πολὺ πιθανῶς θὰ λυπηθῇ τὸν πτωχὸν καὶ τὸ ὀρφανό. Καὶ ὄχι μόνον δὲν θὰ ζητήσῃ νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτούς, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ περιστάσεις, ποὺ οἱ λησταὶ συνέδραμαν καὶ ἐβοήθησαν τὴν φτώχειαν καὶ τὴν ἀνέχειαν τῶν ἀπροστατεύτων. Αὐτοὶ ὅμως οἱ μεγάλοι τοκογλύφοι, ποὺ φτιάνουν τὰ πράγματά τους οὕτω πως, ὥστε νὰ τοὺς προστατεύῃ καὶ ὁ νόμος, ἐννοοῦν νὰ πάρουν ἀκόμη ὄχι μόνον τὸ ὑποκάμισον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ δέρμα τοῦ πτωχοῦ. Δὲν δυσκολεύονται νὰ τὸν πετάξουν ἀπὸ τὴν καλύβα του. Δὲν διστάζουν νὰ πλειστηριάσουν τὸ χωράφι ἢ τὸ ἀμπέλι τῆς χήρας γιὰ νὰ εἰσπράξουν ἕως τὸ τελευταῖον λεπτὸν ὄχι μόνον τὸ κεφάλαιον ποὺ ἐδάνεισαν, ἀλλὰ καὶ τὸν βαρὺν τόκον ὁ ὁποῖος σιγὰ σιγὰ ἐδιπλασίασε καὶ ἐπενταπλασίασε τὸ κεφάλαιον. Ὤ! αὐτοὶ εἶνε περισσότερον σκληροὶ καὶ περισσότερον ἄδικοι ἀπὸ τοὺς ληστὰς τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν!

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Κατὰ τὸν μεσαίωνα Θωμᾶς ὁ Ἀκινᾶτος ἀσπασθεὶς τὴν ἀνωτέρω διδασκαλίαν τοῦ Αὐγουστίνου ὑπεστήριξεν, ὅτι τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα παρήχθησαν τῇ βοηθείᾳ τῶν προϋφισταμένων ὑλικῶν καὶ ἀνεπτύχθησαν βαθμιαίως διὰ τῆς ἐνεργείας αἰτιῶν φυσικῶν ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην κυβέρνησιν τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὰς πρώτας ταύτας ἡμέρας ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὴν δημιουργίαν ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ αἰτίᾳ αὐτῆς (originaliter vel causaliter) καὶ ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ. Κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν δὲν ἐδημιουργήθησαν τὰ φυτὰ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον δυνάμει ἐν τῇ αἰτίᾳ αὐτῶν(1). Ὑπεραμυνόμενος δ' ἀλλαχοῦ τῆς γνώμης τοῦ Αὐγουστίνου γράφει ὅτι «ὅταν ἡ Γραφὴ λέγῃ, Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου (Γενέσ. α' 11), δὲν σημαίνει τοῦτο, ὅτι τὰ φυτὰ ἐμορφώθησαν ἤδη μετὰ τῆς ἰδίας των φύσεως, τῆς προσιδιαζούσης εἰς ἕκαστον τούτων, ἀλλ' ὅτι δύναμίς τις γονιμοποιὸς ἐνεβλήθη εἰς τὴν γῆν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν παρήγαγεν αὕτη τὰ φυτὰ εἰς τρόπον ὥστε, ἐὰν λέγηται, ὅτι ἡ γῆ παρήγαγε τὴν βοτάνην καὶ τὸ ξύλον τὸ κάρπιμον, ἔχει τοῦτο τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἔλαβεν ἡ γῆ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ παραγάγῃ αὐτὰ (producendi accepisse virtutem)(2). Στηριζόμενος δὲ εἰς τὸ χωρίον Γενέσ. β' 4 συνάγει ἐξ αὐτοῦ πρῶτον μέν, ὅτι τὸ σύνολον τῶν ὄντων, ἅτινα ἐγένοντο κατὰ τὰς ἓξ ἡμέρας, ἐδημιουργήθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, κατὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ ὅτι συνεπῶς ἡ βοτάνη χόρτου καὶ ἐν γένει τὰ φυτά, ἅτινα λέγεται, ὅτι ἐδημιουργήθησαν τὴν τρίτην ἡμέραν, πραγματικῶς ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· δεύτερον δέ, ὅτι τὰ φυτά, καθὼς καὶ τὰ μετέπειτα ἀναφανέντα ἰχθῦς, ἑρπετά, πτηνὰ καὶ ζῷα, δὲν ἐποιήθησαν τότε, κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον κατά τινας αἰτιώδεις ἰδιότητας (δυνάμει) ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἐνεβλήθη εἰς τὴν γῆν ἡ δύναμις τοῦ νὰ γεννήσῃ ἐν καιρῷ ταῦτα(3). Πρὶν ἢ λοιπὸν τὰ φυτὰ ἀναφυῶσι καὶ αὐξήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, παρήχθησαν αἰτιωδῶς (δυνάμει) ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ τῆς γῆς(4). Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἰχθῦς, τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ζῷα κατὰ τὰς ἓξ ἐκείνας ἡμέρας δυνάμει καὶ οὐχὶ ἐνεργείᾳ παρήχθησαν(5).

Ἐξ ἑτέρου ὁ Ἀκινᾶτος παρεδέχετο, ὅτι τὸ ἔμβρυον διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελικὴν καὶ ὁριστικὴν διαμόρφωσιν αὐτοῦ μεταβάλλει ἀλληλοδιαδόχως μορφάς, αἵτινες ὡς ἐνδιάμεσοι καὶ μεταβατικαὶ δὲν εἶνε μὲν μορφαὶ εἰδικαὶ καὶ οὐσιώδεις, πάντως ὅμως κατ' αὐτὰς

(1) «Non ergo in tertia die productae sunt plantae in actu, sed causaliter tantum» (Summa Theologica I. I quest. 69 art. 2).
(2) De potentia quest. 4 art. 2, 28.
(3) Fuerunt productae non in actu, sed secundum rationes causales tantum, quia data fuit virtus terrae producendi illas» (**Αὐτόθι**).
(4) «Ante ergo quam actu orirentur super terram, facta sunt causaliter in terra» (**Αὐτόθι**).
(5) «Similiter pisces, aves et animalia in illis sex diebus causaliter et non actualiter producta sunt». (**Αὐτόθι**).

Ἡ σύγχρονος Ἐκκλησία τῶν διωγμῶν.

ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΝ ΡΩΣΙΑΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ 1917, ἡ Ἐκκλησία ἐστερήθη τοῦ δικαιώματος νὰ μετέχῃ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς χώρας καί, μολονότι ἔπειτα ἐχωρίσθη τελείως ἀπὸ τὸ Κράτος, ἐθεωρήθη ἐν τούτοις ὡς θρησκευτικὴ ὀργάνωσις μὲ δικαστικὰ δικαιώματα. Διὰ τοῦ νόμου ὅμως τῆς 9 Ἀπριλίου 1929 ἡ Ἐκκλησία κατηγορήθη καὶ ἐξηλείφθη ἀπὸ τὰς τάξεις τῆς σοσιαλιστικῆς κυβερνήσεως. Τὸ ἄρθρον 17 τοῦ νόμου τούτου ὁρίζει: «Ἀπαγορεύονται τὰ θρησκευτικὰ σωματεῖα». Εἶνε νόμιμος ἡ ὀργάνωσις παντὸς ἄλλου σωματείου ἢ συλλόγου ἐκτὸς τοῦ θρησκευτικοῦ. Διὰ νὰ δώσῃ ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις μίαν νόμιμον ἐμφάνισιν εἰς τὸν διωγμόν της κατὰ τοῦ Κλήρου, ὠργάνωσε μερικὰς δίκας κατὰ τοῦ Κλήρου δι' ἀντεπαναστατικὰς ἐνεργείας. Ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια περὶ θρησκευτικῆς προπαγάνδας θεωρεῖται πάντοτε ὡς ἀντεπαναστατικὴ προπαγάνδα. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωμεν παραδείγματα, διότι ὅλαι αἱ ἐφημερίδες δημοσιεύουν τοιαύτας καταδικαστικὰς ἀποφάσεις ἐναντίον τοῦ Κλήρου.

Εἶνε ἀξιοσημείωτον ὅτι ἐσχάτως αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ τοῦ δικαστηρίου δὲν κατεδίκαζον εἰς θάνατον, ἀλλ' εἰς ἐξορίαν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σολοβέτσκυ ἢ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ναρίμ. Ἐκ πρώτης ὄψεως αὐτὸ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς σημεῖον κάποιας ἠπιωτέρας συμπεριφορᾶς τῆς Σοβιετικῆς πολιτικῆς ἀπέναντι τῆς θρησκείας. Ἀλλ' ὅταν γνωρίζῃ κανεὶς καλύτερα τοὺς ὅρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους γίνονται αἱ ἐξορίαι, δύναται νὰ ἴδῃ τὴν πανουργίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ δικαστικαὶ κωμῳδίαι, ποὺ χρησιμεύουν μόνον διὰ νὰ ἐξαπατοῦν τὰς ξένας χώρας, δὲν εἱμποροῦν ν' ἀπατήσουν ἐκείνους ποὺ ἔχουν καὶ τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν τῶν Μπολσεβίκων. Μόνον ἀφελεῖς ξένοι, ποὺ δὲν ἀντίκρυσαν ποτὲ τὴν τρομερὰν πραγματικότητα τοῦ σοβιετικοῦ καθεστῶτος εἱμποροῦν νὰ πιστεύσουν εἰς σοβιετικὴν δικαιοσύνην. Ἐξορία εἰς τὸ Σολοβέτσκυ ἢ εἰς τὴν περιφέρειαν Ναρὶμ εἶνε πολὺ χειροτέρα ἀπὸ τὴν καταδίκην εἰς θάνατον. Εἶνε δὲ φοβερωτέρα τοῦ θανάτου, διότι παρατείνει μίαν ἀγωνίαν ποὺ εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ. Χιλιάδες ἐξορίστων ἱερέων σύρονται εἰς ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν, ὑποφέροντες ἀπιστεύτους στερήσεις, πεῖναν, ψῦχος, βαστάζοντες τὸν φοβερὸν κόπον νὰ μαζεύουν ξυλείαν εἰς τὰ βορειότερα δάση. Γέροντες ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς καθὼς καὶ νέοι βαστάζουν ἐξ ἴσου τὸν σταυρόν των. Καίτοι ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις κηρύττει τὴν ἀδιαφορίαν της πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἀποχήν της ἀπὸ θρησκευτικοὺς διωγμούς, εἰς τὴν πραγματικότητα δεικνύει τὸ ἐναντίον. Κατὰ σοβιετικὴν πληροφορίαν, οἱ ἑξῆς ἱερεῖς ἐθανατώθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη: Ὁ Σιλέτσκυ καὶ ὁ Πομριαζίνσκυ (Ἐφημερὶς τῶν διδασκάλων τῆς 29. 10. 1929)· ὁ Ριμάρεβιτς καὶ ὁ Σλαδκόπεβτσεβ (Ἰσβέστια τῆς 26. 1. 1930)· ὁ Μόδεστοβ (αὐτόθι 26. 1. 1930)· οἱ Κουδριάβτσεβ, Βινογράδοβ, Παυλένκο καὶ Διδένκο (Ἄθεος τῆς 6. 11. 1930)· ὁ Βόϊνοβ (Ἐρυθρὰ ἑσπερινὴ ἐφημερὶς τῆς 11. 11. 1930) καὶ πολλοὶ ἄλλοι μὴ ὀνομαζόμενοι μάρτυρες. Ἐσχάτως οἱ σοβιετικοὶ κυβερνῆται ἐφεῦρον νέον τρόπον ἐξοντώσεως τοῦ Κλήρου. Τὸν ἐκήρυξαν ἔκπτωτον παντὸς δικαιώματος καὶ προνομίου, π.χ. τοῦ δικαιώματος νὰ λαμβάνῃ τρόφιμα μὲ δελτίον, νὰ κερδίζῃ χρήματα, νὰ προστατεύεται ἀπὸ τὸν νόμον. Ὅπως εἴδομεν, πρὸ πολλοῦ εἶχε στερηθῆ τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων. Ὁ διωκόμενος Κλῆρος δὲν εἱμπορεῖ ἀκόμη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ταχυδρομεῖον, διότι ἡ Ἕνωσις τῶν Ἀθέων Ταχυδρομικῶν ἀπεφάσισε νὰ παύσῃ τὴν παράδοσιν ἐπιστολῶν καὶ δεμάτων ἀπευθυνομένων εἰς «θρησκευτικοὺς λειτουργούς». Ὁ ἀτυχὴς ἱερεύς, ζῶν ὑπὸ τοιαύτας ἀξιοθρηνήτους συνθήκας, πρέπει νὰ ἐξαρτᾷ τὴν ὕπαρξίν του ἀπὸ τὰς δωρεὰς καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τῶν ἐνοριτῶν του. Ἱερεῖς δὲ ἄνευ ἐνοριῶν εἶνε προωρισμένοι νὰ ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν στέρησιν. Αὐτὸς εἶνε ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον προσπαθοῦν νὰ ἐξαλείψουν τὸν Κλῆρον εἰς τὴν Ρωσίαν. Τὸ σύστημα αὐτὸ εἶνε πολὺ κατάλληλον διὰ τοὺς Μπολσεβίκους, διότι πραγματοποιεῖ τὸν σκοπόν του χωρὶς περιττὰς δημοσιεύσεις καὶ χωρὶς νὰ παρέχῃ διὰ τοῦτο ἀφορμὰς διαμαρτυρίας ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ἐδείξαμεν ἀνωτέρω τὸν διωγμὸν τοῦ Κλήρου. Διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὸ ζήτημά μας πρέπει νὰ γράψωμεν καὶ περὶ ἄλλων μεθόδων τοῦ ἀγῶνος τῶν Μπολσεβίκων κατὰ τῆς θρησκείας.

Ἐπειδὴ οἱ πιστοὶ ἀντλοῦν δύναμιν ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Μπολσεβίκοι ἀπεφάσισαν νὰ τοὺς στερήσουν τῆς παρηγορίας αὐτῆς, καταστρέφοντες τοὺς ναοὺς μὲ ὅλα τὰ ἱερὰ των κειμήλια. Ἡ ἐφημερὶς «Ἐργασία» τοῦ Δεκεμβρίου 1929 διεκήρυττεν: «Ἡ Θρησκεία κινεῖται σὰν ἕνα σφικτὰ δεμένον ἄγριον θηρίον». Κατεδιώχθη μὲ ἀσπλαγχνίαν καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ καταδιωκομένη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Σήμερον εἶνε μόνον 287 ἐκκλησίαι εἰς τὴν Μόσχαν, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν 657. Εἰς τὴν μπολσεβικικὴν Ρωσίαν ἐκλείσθησαν 1000 ἐκκλησίαι. Οἱ κυβερνῆται τῶν Μπολσεβίκων δὲν ἐδίστασαν νὰ καταστρέψουν ὅ,τι εἶνε ἱερώτερον διὰ τὸν Ρωσικὸν λαόν. Τὸ παρεκκλήσιον Iverskaya καθὼς καὶ ἡ ἀρ-

---

ἐκδηλοῦται πρῶτον μὲν ἡ θρεπτικὴ ψυχή, ἡ κοινὴ εἰς τε τὰ ζῷα καὶ φυτά, ἔπειτα δὲ ἡ αἰσθηματική, ἡ κοινὴ εἰς μόνα τὰ ζῷα, καὶ τελευταῖον, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου, ἡ λογικὴ ψυχή, ἡ προσιδιάζουσα εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον(6). Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ τοιαύτη περὶ ἐνδιαμέσων μορφῶν τοῦ ἐμβρύου θεωρία τοῦ Ἀκινάτου οὐδαμῶς δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἔνδειξιν περὶ τοῦ ὅτι οὗτος χρηματίζων πρόδρομος τῶν ἐξελικτικῶν διετύπωσε πρωΐμως τὸ ἐκ τῆς ἐμβρυολογίας ἀντληθὲν ὑπ' αὐτῶν τεκμήριον ὑπὲρ τῶν ἐξελικτικῶν θεωρημάτων. Ἁπλούστατα ἐν προκειμένῳ ὁ Ἀκινᾶτος διερμηνεύει τὰς κρατούσας ἐν τῇ ἐποχῇ αὐτοῦ ἰδέας, αἵτινες εἶχον διαμορφωθῆ κατ' ἐπίδρασιν τῶν θεωρημάτων τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις πρῶτος ἐξήνεγκε καὶ διετύπωσεν αὐτάς(7).

(6) Summa Theol. I 9. 118, a. 2,

(7) «Ὅτι μὲν οὖν τὴν θρεπτικὴν ἔχουσι ψυχήν, φανερόν· προϊόντα δὲ καὶ τὴν αἰσθητικήν, καθ' ἣν ζῷον· οὐ γὰρ ἅμα γίνεται ζῷον καὶ ἄνθρωπος, οὐδὲ ζῷον καὶ ἵππος· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων· ὕστερον γὰρ γίνεται τὸ τέλος» (Περὶ ζῴων γενέσεως II, 3, 736)·

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

χαία ἱστορικὴ μονὴ τοῦ Ἁγ. Σίμωνος· ὁ καθεδρικὸς ναὸς τοῦ Σωτῆρός μας εἰς τὴν Μόσχαν· οἱ καθεδρικοὶ τοῦ Χαρκόβου, τοῦ Ἀρχαγγέλου, τοῦ Βελιγραδίου (τῆς Ρωσίας) καὶ τῆς Πετρουπόλεως ἐκλείσθησαν καὶ μετετράπησαν εἰς ἀντιθρησκευτικὰ μουσεῖα. Ἔκλεισαν τοὺς καθεδρικοὺς τοῦ Ἰσαάκ, τῆς Ἀναστάσεως καὶ τοῦ Kazan εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ τὰς ἐκκλησίας τῆς Telicey καὶ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Σωτῆρός μας κατεστράφη. Εἰς διαφόρους πόλεις πολλαὶ ἐκκλησίαι μετεβλήθησαν εἰς μουσεῖα, λέσχας, θέατρα καὶ ἀποθήκας δι' ἐναποθήκευσιν σιτηρῶν καὶ πατατῶν. Πολλὰ παραδείγματα θὰ ἠδύναντο νὰ προσαχθοῦν εἰς ἀπόδειξιν τούτου.

Εἶνε ἀξιοσημείωτον γεγονός, ὅτι εἰς πλείστας περιστάσεις οἱ Μπολσεβῖκοι κάμνουν πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ νὰ μεταβιβάσουν τὴν περὶ τούτου εὐθύνην εἰς ἄλλους, προκαλοῦντες συνελεύσεις, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν λεγομένων ἀθέων, εἰς τὰς ὁποίας λαμβάνονται ἀποφάσεις ἐκδηλοῦσαι τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν των «νὰ καταστραφοῦν τὰ σύμβολα τῆς λατρείας».

Οἱ Μπολσεβῖκοι παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας των—τὴν προσβολὴν τῆς θρησκείας διὰ παντὸς μέσου, τὴν εἰσαγωγὴν ἀνωμαλιῶν μεταξὺ τοῦ Κλήρου, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ, τὴν καταστροφὴν τῶν ἐκκλησιῶν—δὲν ἐπέτυχον τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Διότι ἡ πίστις τοῦ λαοῦ δὲν ἠλαττώθη, ἀλλὰ τοὐναντίον ηὔξησε καὶ ἐνισχύθη. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ ἰσχυρότερα μέσα: τὴν διαφθορὰν τῆς νεωτέρας γενεᾶς διὰ τῆς προπαγάνδας.

Πᾶς τις γνωρίζει εἰς ποίαν κλίμακα διεξήχθησαν αἱ ἐκστρατεῖαι κατὰ τῶν Χριστουγέννων καὶ κατὰ τοῦ Πάσχα καὶ ποῖα τεράστια ποσὰ ἐξωδεύθησαν δι' αὐτάς. Ἵδρυσαν εἰδικὰ ἀθεϊστικὰ Πανεπιστήμια, ἐφημερίδας καὶ φιλολογίαν· ὠργάνωσαν εἰδικὰς διαλέξεις καὶ θεατρικὰς παραστάσεις κατὰ τὴν πρωΐαν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Εἰσήγαγον πενθήμερον ἑβδομάδα διὰ νὰ ἐξαναγκασθοῦν ὄχι μόνον οἱ ἐργάται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔμποροι καὶ οἱ μαθηταὶ νὰ ἐργάζωνται τὴν Κυριακήν.

Κάθε προσπάθεια καταβάλλεται καὶ πολὺ χρῆμα ἐξοδεύεται διὰ τοὺς σκοποὺς αὐτούς, ἀλλὰ μὲ μικρὰ ἀποτελέσματα. Αἱ μᾶζαι τοῦ λαοῦ κρατοῦν ἀκόμη τὴν πίστιν των εἰς Θεὸν καὶ ἀγαποῦν τὰς τελετὰς τῆς Ἐκκλησίας των. Τὰ ὑστερικὰ ἄρθρα περὶ θρησκείας εἰς τὸν σοβιετικὸν Τύπον εἶνε ἀπόδειξις τῆς αὐξανούσης συναισθήσεως τῆς ἀποτυχίας των. Διότι γνωρίζουν καλῶς, ὅτι, παρ' ὅλας αὐτὰς τὰς προσπαθείας των, ἡ θρησκεία ζῇ ἀκόμη καὶ ἀποδεικνύεται τὸ μέγιστον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Μπολσεβικικῶν ἰδεωδῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ

ΤΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
(Κυρ. ἁγ. Πατέρων, Πράξ. κ΄ 16—18, 28—38).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 419.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
(Κυρ. ἁγ. Πατέρων, Ἰωάν. ιζ΄ 1—13).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 332.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Ἀνωτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην.

Ὀλίγας ὥρας προτοῦ ὁδηγηθῇ εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον, προσεύχεται ὁ Κύριος πρὸς τὸν ἐπουράνιον Πατέρα Του. Διὰ τῆς θυσίας Του πρόκειται νὰ συμφιλιωθοῦν οἱ ἄνθρωποι μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ν' ἀνοιχθῇ ὁ δρόμος πρὸς τὴν αἰώνιον ζωήν. Ποῖοι ὅμως θὰ ἐπιτύχουν τὴν σωτηρίαν καὶ θ' ἀξιωθοῦν τῆς αἰωνίου ζωῆς; Τὸ φανερώνουν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου «αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν». Ἐκεῖνοι λοιπὸν ποὺ θὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὸν ἐνανθρωπήσαντα μονογενῆ Του Υἱόν, μόνον ἐκεῖνοι θὰ λάβουν ὡς κληρονομίαν τὴν αἰώνιον ζωήν. Εἶνε δὲ φανερόν, ὅτι γνωρίζουν τὸν Θεὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν Του, ὅσοι ἐκτιμοῦν δεόντως τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν θυσίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Αὐτοὶ ὁμολογοῦν ὅτι εἶνε ἔνοχοι καταδίκης αἰωνίου ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν των. Ἀλλὰ συγχρόνως πιστεύουν ὅτι ὁ Θεὸς σώζει αὐτοὺς διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτοὶ δέχονται τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς προσέφερεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Υἱοῦ Του. Ἡ γνῶσις δὲ αὐτὴ περὶ τῆς σωτηρίας, τὴν ὁποίαν λαμβάνουν πιστεύοντες εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξασφαλίζει τοιουτοτρόπως εἰς αὐτοὺς τὴν αἰώνιον ζωήν.

Ἰδοὺ μία γνῶσις ἀνωτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην. Ἡ γνῶσις τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται ἡ αἰώνιος ζωή. Ποία ἄλλη γνῶσις, ἀπὸ ὅσας ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, εἰμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν γνῶσιν αὐτήν; Πολλὰ καὶ διάφορα μανθάνομεν καθημερινῶς. Ἀναμφιβόλως δὲ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ μᾶς εἶνε χρήσιμα. Ἐν τούτοις καμμία ἀπὸ τὰς γνώσεις μας δὲν ἀξίζει τόσον, ὅσον ἡ γνῶσις περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Διότι αἱ μὲν ἄλλαι γνώσεις ἀφοροῦν πράγματα ὑλικὰ καὶ προσωρινὰ καὶ μάταια. Ἐνῷ, ἡ γνῶσις περὶ τοῦ τρόπου τῆς σωτηρίας ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ζωῆς μακαρίας καὶ αἰωνίου.

Δι' αὐτὸ εἶνε ἀξιολύπητοι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ ἔχουν μὲν πᾶσαν ἄλλην γνῶσιν περὶ οἱουδήποτε ζητήματος, ἀγνοοῦν ὅμως «τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλεν Ἰησοῦν Χριστόν». Εἰμπορεῖ αὐτοὶ νὰ εἶνε σοφοὶ κατὰ κόσμον καὶ νὰ θεωροῦνται ὡς οἱ σοφώτεροι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅμως! Δὲν γνωρίζουν τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων ζήτημα, δηλαδὴ τὸν τρόπον τῆς αἰωνίου σωτηρίας. Ἀπ' ἐναντίας δὲ εἶνε εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι ὅσοι, καὶ ἂν ἀκόμη εἶνε ἀγράμματοι καὶ ἀμόρφωτοι κοινωνικῶς, ἐγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐργάζονται διὰ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν των.

Ἐπὶ τὸ ἔργον.

Ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο μία συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος ὑποταγὴ εἰς τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου Πατρός Του. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ σωθῇ ἡ ἀν-

θρωπότης, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἦλθεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Τὸ ἔργον τοῦτο εἰργάσθη ὁ Κύριος μετὰ πάσης προθυμίας. Ἐτήρησε καὶ ὡς ἄνθρωπος κατὰ πάντα τὸ θέλημα τοῦ Πατρός Του καὶ ἔδωκε τὸν Ἑαυτόν Του τέλειον παράδειγμα βίου ἁγίου καὶ ἀναμαρτήτου. Ἐδίδαξε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐδέχθη νὰ θυσιασθῇ Αὐτὸς διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Διὰ τοῦτο τώρα ποὺ προσεύχεται διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸς τὸν Πατέρα Του ὁ Κύριος, κάμνει λόγον διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰργάσθη. «Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς», εἶπε· «τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις».

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Κυρίου καλεῖ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν εἰς ἔργον ἐπίσης σοβαρόν, τὸ ὁποῖον καλούμεθα ἡμεῖς νὰ φέρωμεν εἰς τέλος. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο εἶνε τὸ νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν μας. Νὰ ἐργασθῶμεν, διὰ νὰ νεκρώσωμεν τὰ πάθη καὶ τὰς κακίας μας. Νὰ ἐργασθῶμεν, διὰ νὰ καταρτίσωμεν τὸν ἑαυτόν μας κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν πρόοδον καὶ τελειοποίησιν ἡμῶν εἰς τὸν βίον τῆς ἀρετῆς. Εἶνε δὲ ἡ ἐργασία αὕτη ἀπαραιτήτως ἀναγκαία. Τόσον, ὥστε ἄνευ αὐτῆς εἶνε ἀδύνατος ἡ σωτηρία μας. Διότι πρέπει νὰ δεχθῇ ὁ ἄνθρωπος τὴν σωτηρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἰργάσθη ὁ Κύριος. Θὰ τὴν δεχθῇ δέ, ὅταν ἀφήσῃ τὴν ζωὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐργασθῇ καὶ ζήσῃ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μία δὲ τοιαύτη ἐργασία ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔλθῃ εἰς αἴσιον τέλος χωρὶς κόπον καὶ ἐπιμέλειαν. Εἶναι πραγματικῶς «ἔ ρ γ ο ν». Ἔργον ποὺ θὰ ἀπαιτήσῃ προσοχὴν καὶ προσπάθειαν. Ἔργον, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου θ' ἀγωνισθῶμεν καθ' ὅλην μας τὴν ζωήν. Διότι καὶ τὰ πάθη ἔχουν δύναμιν μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας, ἀλλὰ καὶ ὁ διάβολος, ὁ ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας μας, θὰ μᾶς πολεμήσῃ. Διὰ τοῦτο θὰ χρειασθῇ νὰ καταβάλλωμεν ὅλην μας τὴν δύναμιν, νὰ βιάζωμεν τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ἐντατικῶς νὰ ἐργαζώμεθα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας.

Ἐπὶ τὸ ἔργον λοιπόν! Ὁσονδήποτε δύσκολον καὶ ἂν εἶνε, ὁσασδήποτε θυσίας καὶ ἂν ἀπαιτήσῃ, εἶνε ὅμως ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον ἀξίζει τὰ πάντα νὰ θυσιασθοῦν. Διότι πρόκειται περὶ αἰωνίου σωτηρίας. Ἐὰν τοῦτο κατορθωθῇ, τί ἄλλο θέλομεν; θὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν μὲ τὴν συνείδησιν ὅτι «ἐτελειώσαμεν τὸ ἔργον» τῆς σωτηρίας ἡμῶν, διὰ τὸ ὁποῖον εἰργάσθη καὶ ἐθυσιάσθη ὁ Κύριος ἡμῶν.

Ἐξαιρετικὴ πρόνοια.

Μὲ ἰδιαιτέραν στοργὴν προσεύχεται ὁ Κύριος ὑπὲρ τῶν μαθητῶν Του. Ὑπὲρ αὐτῶν ζητεῖ ἐξαιρετικὴν τὴν προστασίαν τοῦ Πατρός Του. Ὀλίγαι ἀκόμη ὧραι καὶ οἱ μαθηταὶ θὰ ἀπορφανισθοῦν. Ὁ μὲν Διδάσκαλος θὰ σταυρωθῇ καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θ' ἀναληφθῇ εἰς τοὺς οὐρανούς. Οἱ μαθηταὶ ὅμως θὰ διασκορπισθοῦν διὰ νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον. Γνωρίζει ὁ Κύριος τί πρόκειται νὰ συμβῇ. Οἱ μαθηταὶ θ' ἀντιμετωπίσουν διωγμοὺς καὶ κινδύνους ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, μαρτύρια δὲ καὶ θάνατος θὰ εἶνε ὁ κλῆρος αὐτῶν. Διὰ νὰ μὴ δειλιάσουν δέ, ἔπρεπε νὰ γνωρίζουν ὅτι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοὺς θὰ ἦτο ἐξαιρετική. Ὁ Κύριος δὲν θὰ τοὺς ἀφήσῃ μόνους. Δι' αὐτὸ καὶ προσεύχεται ὑπὲρ αὐτῶν. «Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου».

Ἡ ἰδιαιτέρα αὕτη πρόνοια, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος λαμβάνει διὰ τοὺς ἀγαπητούς Του μαθητάς, πρέπει νὰ εἶνε παρηγορία καὶ ἐνίσχυσις διὰ πάντα ἄνθρωπον ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐργάζεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον θὰ μᾶς συναντήσουν θλίψεις καὶ στενοχωρίαι καὶ κίνδυνοι. Δὲν πρέπει ὅμως ποτὲ νὰ δειλιάσωμεν καὶ ἀποθαρρυνθῶμεν. Ἐὰν προσπαθῶμεν νὰ εἴμεθα μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ἐὰν ἐργαζώμεθα τὸ θέλημά Του καὶ ζητοῦμεν ν' ἀρέσωμεν εἰς Αὐτόν, δὲν πρέπει νὰ φοβούμεθα. Ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν μᾶς συμβῇ, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἂν στραφῇ ἐναντίον μας, τίποτε δὲν ἔχομεν νὰ πάθωμεν. Ὁ Θεὸς θὰ εἶνε μαζύ μας. Ἡ πρόνοιά Του θὰ μᾶς παρακολουθῇ μὲ ἰδιαιτέραν στοργήν, μὲ ἐξαιρετικὴν ἀγάπην. Πῶς εἰμπορεῖ Αὐτὸς νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἐγκαταλελειμμένους καὶ ἀπροστατεύτους, ὅταν ἡμεῖς εἴμεθα ἰδικοί Του; Αὐτὸς θὰ εἶνε ὁ προστάτης μας, καὶ ἂν ὅλοι μᾶς ἀπαρνηθοῦν. Αὐτὸς θὰ εἶνε ἡ παρηγορία μας καὶ ἡ ἐλπίς μας. Καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ δοκιμάζωμεν ὁποιονδήποτε πόνον, Αὐτὸς θὰ μᾶς δίδῃ δύναμιν καὶ ἀντοχήν. Θὰ ἐπιχύνῃ βάλσαμον παρηγορίας εἰς τὰς πονεμένας μας καρδίας. Θὰ λαμβάνωμεν δὲ τόσον θάρρος, ὥστε νὰ λέγωμεν, ὅπως ὁ Παῦλος, «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ' 13).

Ἂς προσπαθῶμεν λοιπὸν νὰ ἀνήκωμεν εἰς τὸν Θεόν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίποτε δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν. Ὁ Θεὸς θὰ προνοῇ ὑπὲρ ἡμῶν μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον. Ὡς τέκνα Του ἀγαπητὰ θὰ μᾶς παρακολουθῇ καθ' ὅλην μας τὴν ζωήν, μέχρις ὅτου μᾶς παραλάβῃ πλησίον Του, διὰ νὰ μᾶς καταστήσῃ αἰωνίως εὐτυχεῖς.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Η'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

«Ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ» (λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, 1, 3)· ὁ ἰχθὺς ὅμως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γνωρίσῃ ἐκεῖνον ποὺ τὸν τρέφει. Ἀναγνωρίζει τὴν συνήθη φωνὴν ὁ ὄνος. Γνωρίζει τὸν δρόμον, ποὺ ἐβάδισε πολλάκις, ἐνίοτε δὲ γίνεται καὶ ὁδηγὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν οὗτος χάσῃ τὸν δρόμον. Τὴν δὲ ὀξύτητα τῆς ἀκοῆς τοῦ ζώου τούτου λέγουν, ὅτι δὲν τὴν ἔχει κανὲν ἄλλο ἀπὸ τὰ χερσαῖα. Τὴν δὲ μνησικακίαν τῶν καμήλων καὶ τὴν βαρεῖαν ὀργὴν καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ θυμοῦ, ποῖον ἐκ τῶν θαλασσίων δύναται νὰ τὴν μιμηθῇ; Ἐὰν κάποτε εἰς τὸ παρελθὸν ἐκτύπησαν τὴν καμήλαν, αὐτὴ θὰ φυλάξῃ τὴν ὀργήν της ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ὅταν δὲ εὕρῃ εὐκαιρίαν, ἀνταποδίδει τὸ κακόν. Ἀκούσατε οἱ μνησίκακοι, ποὺ ἐπιτηδεύετε τὴν μνησικακίαν ὡσὰν νὰ ἦτο ἀρετή, ἀκούσατε πρὸς ποῖον ζῷον εἶσθε ὅμοιοι, ὅταν φυλάττετε τὴν κατὰ τοῦ πλησίον λύπην, ὡσὰν κανένα σπινθῆρα κρυμμένον μέσα εἰς τὴν στάχτην, μέχρι τῆς ἐποχῆς ποὺ θὰ λάβετε ἀφορμήν, ὥστε νὰ ἐξανάψετε ὡς εἶδος φλόγας τὸν θυμόν.

«Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν», (λέγει ἡ Ἁγία Γραφή). Διατί ἡ γῆ ἐξάγει ψυχὴν ζῶσαν; Διὰ νὰ μάθῃς τὴν διαφοράν, ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ψυχῆς τοῦ κτήνους καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Μετ' ὀλίγον θὰ μάθῃς πῶς ἐδημιουργήθη ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου· τώρα δὲ ἄκουσε περὶ τῆς ψυχῆς τῶν ἀλόγων. Ἐπειδὴ σύμφωνα μὲ τὸ γραμμένον (εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν) «ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστι»

(Λευϊτ. 17, 11), τὸ δὲ αἷμα, ὅταν παγώσῃ, μεταβάλλεται εἰς σάρκα, ἡ δὲ σὰρξ ὅταν ἀποθάνῃ ἀναλύεται εἰς γῆν, εἶνε ἑπόμενον ἡ ψυχὴ τῶν κτηνῶν νὰ εἶνε γηΐνη. «Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν». Παρατήρησε τὴν σχέσιν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ αἷμα, τοῦ αἵματος πρὸς τὴν σάρκα, τῆς σαρκὸς πρὸς τὴν γῆν· καὶ πάλιν ξαναγύρισε διὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐπάνελθε ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὴν σάρκα, ἀπὸ τῆς σαρκὸς εἰς τὸ αἷμα, ἀπὸ τοῦ αἵματος εἰς τὴν ψυχὴν· καὶ θὰ εὕρῃς ὅτι γῆ εἶνε ἡ ψυχὴ τῶν κτηνῶν. Μὴ νομίζῃς, ὅτι εἶνε προγενεστέρα τῆς ὑπάρξεως τοῦ σώματός των, μηδὲ ὅτι παραμένει μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς σαρκός. Ἀπόφευγε τὰς φλυαρίας τῶν ὑπερηφάνων φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐντρέπονται νὰ θέτουν τὰς ἰδικάς των ψυχὰς καὶ τὰς ψυχὰς τῶν σκύλων ὁμοειδεῖς μεταξύ των· καὶ οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι κάποτε αὐτοὶ εἶχαν γίνει καὶ γυναῖκες καὶ θάμνοι καὶ ἰχθύες θαλάσσιοι(1). Ἐγὼ δὲ δὲν θὰ εἴπω ἐὰν ἔγιναν κάποτε ἰχθύες, ἀλλὰ μὲ μεγάλην βεβαιότητα θὰ διετεινόμην ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε τὰ τοιαῦτα, ἦσαν καὶ τῶν ἰχθύων ἀλογώτεροι(2). (Ἀκολουθεῖ)

(1) Ὁ Μ. Βασίλειος διὰ τῶν λεγομένων ἐνταῦθα καταφέρεται κατὰ τῶν παραδεχομένων τὴν μετενσάρκωσιν, δηλαδὴ τὴν διὰ πολλῶν σωμάτων ἀνθρώπων ἢ ζῴων διαδοχικὴν διαβίωσιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ψυχῆς, πρὸς καθαρισμὸν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν, καταδεικνύων πόσον γελοῖον εἶναι νὰ παραδέχεται κανεὶς τοῦτο.

(2) Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ λόγου, ὅπως ἀναφέρει εὐθὺς ἀμέσως, ὁ Μ. Βασίλειος ἐσταμάτησεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον τὴν ὁμιλίαν, διότι ἀνεκάλυψεν ὅτι τοῦ εἶχε διαφύγει νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν πτηνῶν, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται ὅτι ἐδημιουργήθησαν πρὸ τῶν χερσαίων ζῴων καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἤρχισεν ἤδη νὰ ὁμιλῇ.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ὅταν ἐτελείωσαν καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ σπίτια των, παρεκάλεσαν τὸν ξενοδόχον νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Φοῖβον νὰ κοιμηθῇ εἰς τοὺς πάγκους τοῦ πανδοχείου. Τοῦ ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ ἔλθουν νὰ τὸν εὕρουν τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης. Θὰ τὸν παρουσίαζαν εἰς τὸν διδάσκαλον τῆς ξιφασκίας καὶ θὰ ἔκαμνε τὸ πρῶτόν του μάθημα.

Ὁ ξενοδόχος ἐφάνη δύσπιστος διὰ τὸν Φοῖβον· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσῃ τοιούτου εἴδους πελάτας καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ νέος προωρίζετο διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μονομάχου, τὸν ἐκάλεσε νὰ πλαγιάσῃ εἰς ἕνα σωρὸν ἀχύρων, ποὺ εὑρίσκετο εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου, στρῶμα δηλαδὴ πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἐπερίμενεν ὁ Φοῖβος.

Τὴν ἑπομένην, πρωῒ πρωΐ, ἐξύπνησεν ἀπὸ τὰ ὑπόκωφα γαυγίσματα ἑνὸς σκύλου. Ἐσηκώθη μὲ ὅσην εὐκινησίαν τοῦ ἐπέτρεπεν ἡ ἀκαμψία τῶν μελῶν του καὶ ἀντίκρυσε τὸν ξενοδόχον, ὁ ὁποῖος τὸν παρετήρει μὲ τὰ ἰδιότροπα βλέμματά του:

—Αἴ καλά, νέε μου ὀπαδὲ τοῦ Βάκχου, ἔφαγες καὶ ἔπιες εἰς βάρος τῶν μονομάχων, ἀλλὰ δὲν θὰ εἰμπορέσῃς νὰ μὲ ξεγελάσῃς. Διότι ἐὰν δὲν εἶσαι σκλάβος, ποὺ ἐδραπέτευσες, τότε δὲν ἔχω ἴδει ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου δοῦλον.

Ὁ Φοῖβος ἔγινε κατακόκκινος, ἀλλὰ δὲν ἔχασε τὴν ἑτοιμότητα τοῦ πνεύματός του.

—Εἶμαι Ἕλλην, εἶπε μὲ ζωηρότητα. Πῶς ὑβρίζεις μὲ τὴν ὀνομασίαν τοῦ σκλάβου ἕνα πρόσωπον τοῦ ἔθνους μου;

Εἴσθε ὅλοι δοῦλοι, εἶπεν ὁ ξενοδόχος σαρκάζων. Ἡ πατρίς σου εἶνε μία ρωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς νόμους καὶ τὴν θέλησιν τοῦ αὐτοκράτορος, ὅπως καὶ ὅλη ἡ οἰκουμένη.

Ὁ Φοῖβος ἔσφιγξε τοὺς γρόνθους του ἀπὸ θυμόν.

—Μόνον λοιπὸν οἱ Ρωμαῖοι εἶνε ἥρωες; εἶπεν.

Ἀλλά, σκεπτόμενος ὅτι, ἐὰν ἤρχετο εἰς φιλονεικίαν μὲ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς θὰ ἦτο τὸ θῦμα καὶ ὅτι ἴσως θὰ ἔχανε τὴν ἐλευθερίαν του, ἀπεμακρύνθη χωρὶς νὰ προσθέσῃ οὔτε μίαν λέξιν. Διηυθύνθη πρὸς τὴν πλατεῖαν διὰ νὰ καιροφυλακτήσῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ φίλου του μονομάχου.

Ἐκεῖνο τὸ μέρος, κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, εἶχε μεγάλην κίνησιν. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ τὰς ἐξοχὰς ἔφερον τὴν ὥραν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν φροῦτα, λαχανικὰ καὶ ἄνθη, καὶ ἐπετάχυναν τὸ βῆμα τῶν ἡμιόνων των μὲ κραυγὰς καὶ κτυπήματα, ὅπως κάνουν καὶ σήμερον οἱ μανάβηδες.

Ὁ Φοῖβος ἐξήταζε μὲ προσοχὴν ὅλην αὐτὴν τὴν κίνησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, ὅταν μιὰ κόρη ἐπέρασε κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου, ἀκούουσα μᾶλλον παρὰ βλέπουσα τὰ ἁμάξια ποὺ ἐκυκλοφοροῦσαν. Παρετήρησεν, ὅτι τὰ μάτια της ἦσαν κλειστά. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν κάποιος διαβάτης εἰδοποίησε μίαν πωλήτριαν, τῆς ὁποίας ὁ ἡμίονος ἐβάδιζε πολὺ κοντὰ εἰς τὸν τοῖχον, φωνάζων: «Προσοχὴ εἰς τὴν τυφλὴν κόρην!»

Ἠκούσθη ἡ εἰδοποίησις αὕτη ἢ ὄχι; Τὸ γεγονὸς εἶνε, ὅτι ὁ Φοῖβος ὥρμησε καὶ παρεμέρισεν ἀρκετὰ τὴν κόρην, διὰ νὰ μὴ τὴν ρίψουν κάτω.

—Εὐχαριστῶ, εἶπε μὲ τὸ γλυκύτερον μειδίαμα, καὶ ἔστρεψε τὰ ὁλοάνοικτα μάτια της πρὸς τὸν Φοῖβον.

—Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃς μόνη, εἶπεν ὁ νέος, καθὼς τὴν ἔβγαζε πάλιν εἰς τὸν δρόμον της.

—Εἶμαι συνηθισμένη νὰ διατρέχω ἔτσι τὴν πόλιν, ἀλλὰ ἡ παραγγελία, ποὺ εἶχα νὰ ἐκτελέσω σήμερα τὸ πρωΐ, ἦτο ἀπὸ τὰς πλέον κοπιαστικάς.

Ὁ Φοῖβος παρετήρησεν, ὅτι ἐκράτει ἕνα κάνιστρον.

—Ἐπίτρεψέ μου νὰ σὲ συνοδεύσω ἕως τὸ σπίτι σου καὶ νὰ κρατήσω αὐτό, εἶπε, προσπαθῶν νὰ πάρῃ τὸ κάνιστρον.

—Ὄχι, ὄχι, εἶπεν ἐκείνη. Δὲν εἶνε βαρύ, εἰμπορῶ νὰ τὸ μεταφέρω, χωρὶς βοήθειαν. Ἐὰν ἔχῃς καιρὸν καὶ δύνασαι νὰ μὲ συνοδεύσῃς μέχρι τοῦ τέρματος τῆς πλατείας, θὰ σοῦ εἶμαι πολὺ εὐγνώμων.

—Θὰ σὲ συνοδεύσω μέχρις ὅτου εὑρεθῇς ἐκτὸς κινδύνου.

Ἔπιασε τὴν κόρην ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἐπροχώρησαν καὶ οἱ δύο ἐκ νέου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους. Εὑρέθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας. Ἀπὸ δρόμου εἰς δρόμον ἔφθασαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν συνοικίαν. Εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ σταθῇ ἡ νεᾶνις, ἕνας στρατιώτης ἐν ὑπηρεσίᾳ ἐμπρὸς εἰς τὸ σπίτι, ἐφανέρωνεν ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει κάποιος φυλακισμένος.

—Εὐχαριστῶ, εἶπεν ἡ τυφλή, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ποὺ μοῦ προσέφερες καὶ διὰ τὴν τόσην καλωσύνην πρὸς μίαν ἀνάπηρον, ἡ ὁποία δὲν ἔχει φίλους ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ στρεφομένη πρὸς τὸν Φοῖβον, προτοῦ διαβῇ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, προσέθεσε:

—Δὲν ἔχω καμμίαν ἀνταμοιβὴν νὰ σοῦ προσφέρω, ἀλλ' ὁ Κύριος θὰ σοῦ τὸ ἀνταποδώσῃ.

Ὁ φρουρὸς τὴν ἄφησε νὰ εἰσέλθῃ χωρὶς νὰ τῆς κάμῃ καμμίαν ἐρώτησιν. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Διὰ τὴν ἠθικὴν ζωὴν τῆς χώρας.

Ὑπῆρχε μέχρι προσφάτου ἐποχῆς πρόχειρος ἡ δικαιολογία, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κράτους ἀπορροφώμενον ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποίαν μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον τόσον ἐπόθησαν οἱ λαοί, δὲν εὕρισκεν ἐπαρκῆ χρόνον καὶ διάθεσιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἑνὸς «ἠθικοῦ ρυθμοῦ» εἰς τὴν ζωὴν τῆς χώρας. Καὶ κατὰ πόσον μὲν ἡ τοιαύτη ἀπορρόφησις διώρθωσε τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἐξησφάλισε τὴν εἰρήνην εἶναι γνωστόν· ἀλλὰ τώρα οὐδ' αὐτὴ ἡ πρόφασις προβάλλεται. Τώρα τὰ μοναδικὰ ζητήματα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς χώρας περιώρισαν τὸ ἐνδιαφέρον των, ζητοῦν δὲ νὰ ζεύξουν ὄχι μόνον τὰς κρατικὰς μηχανάς—ὅπως εἶναι ἡ Βουλή, ἡ Γερουσία, τὰ Ὑπουργεῖα—ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην ζωὴν τῆς χώρας, εἶναι τὰ κομματικά.

Ἐὰν ἡ ἠθικὴ ζωὴ φθίνῃ καὶ προχωρῇ βαθύτερον ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν· ἐὰν τὸ ἔγκλημα πληθύνεται· ἐὰν ἡ ἐκπαίδευσις ἐξακολουθῇ νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν στοιχείων ἐκείνων ποὺ ἐζήτησαν ἀπὸ δεκαπενταετίας νὰ τὴν διαστρέψουν καὶ νὰ τὴν διαφθείρουν, ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι οὔτε δευτερεύοντα κἂν ζητήματα. Τοὐναντίον ἀφέθη ἐλεύθερος καὶ Τύπος ἡμερήσιος, ὁ ἀποκληθεὶς «κίτρινος», καὶ περιοδικὰ ρυπαρολόγα καὶ θέατρον καὶ κινηματογράφος καὶ βιβλίον, νὰ γίνουν συστηματικοὶ διαφθορεῖς τῆς κοινωνίας. Τὸ ἀκόμη ἐκπληκτικώτερον: ἐγράφη κατ' ἐπανάληψιν, χωρὶς νὰ διαψευσθῇ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων—ἐπικυροῦται ἄλλως τε ἀπὸ τὴν πραγματικότητα—ὅτι ὅταν πρὸ δύο μηνῶν ὁ εἰσαγγελεὺς ἐτόλμησε ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐν Ἀθήναις κυκλοφορίαν μερικῶν αἰσχροτάτων περιοδικῶν, ὄχι μόνον ἡ κυκλοφορία ἐπετράπη ἐλευθέρα, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἠπειλήθη μὲ τιμωρίαν· καθὼς ἐπίσης ὅτι, ὅταν ὁ λαὸς τῶν Ἰωαννίνων ἐξηγέρθη ἐναντίον μιᾶς ἀσεβοῦς θεατρικῆς παραστάσεως καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, τὸ προϊστάμενον Ὑπουργεῖον ἔσπευσε νὰ διατάξῃ τὴν ἐλευθέραν παράστασιν!

Ἄς κινηθῇ ὁ λαός.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ λαός, ἀναθέτων τὴν διακυβέρνησίν του εἰς ὡρισμένους ἐκλεκτούς του πολίτας, ἀναμένει νὰ φροντίσουν αὐτοὶ διὰ τὴν ὅλην του ζωήν—τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν ἠθικήν—διὰ τὴν ἀσφάλειάν του καὶ τὴν πρόοδόν του. Ἀλλ' ἐὰν καὶ ὁ λαὸς δὲν ἔχασε πᾶν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἠθικήν του ζωήν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς ὅλης του ζωῆς, βλέπῃ δὲ ὅτι οἱ ἄρχοντές των περὶ ἄλλα μεριμνοῦν καὶ τυρβάζουν καὶ κατατρίβονται καὶ φθείρονται, τότε εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπενθυμίζῃ εἰς αὐτοὺς ζωηρῶς τὸ καθῆκόν των.

Ἔχομεν δὲ πάντα λόγον νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ λαός, καίτοι ἔχει ὑποστῇ τὴν φθοροποιὸν ἐπίδρασιν τῶν παραγόντων ἐκείνων τῆς διαφθορᾶς, ποὺ ἐμνημονεύσαμεν προηγουμένως, καίτοι ἔχει ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν τοῦ Κράτους, ἐν τούτοις ποθεῖ τὴν ἠθικὴν ἐξυγίανσιν. Καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνακαλέσῃ τοὺς ἁρμοδίους κυβερνήτας του εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο καθῆκον: νὰ ζητήσῃ νὰ φροντίσουν διὰ τὴν ἠθικὴν ἐξυγίανσιν τοῦ τόπου. Ὑπάρχουν πανταχοῦ σύλλογοι καὶ σωματεῖα, εἴτε καθαρῶς ἠθικοθρησκευτικά, εἴτε ἐπαγγελματικὰ μέν, ἐπιδιώκοντα ὅμως καὶ ἠθικοὺς σκοπούς. Αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ κινηθοῦν. Μαζὺ μὲ αὐτὰς νὰ κινηθῇ καὶ ὁ λαός, ποὺ περιμένει πρωτοβουλίαν καὶ ἐνθάρρυνσιν. Καὶ ἂς εἶναι βέβαιοι ὅτι μία τοιαύτη φροντὶς εἶναι ἀπείρως ἀνωτέρα καὶ συμφερωτέρα ἀπὸ οἱανδήποτε ἄλλην ἐνέργειαν πρὸς ἱκανοποίησιν ὡρισμένων ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων καὶ διευκολύνσεων.

Καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

Θὰ προβληθῇ πολὺ εὐλόγως ὡς ἀπάντησις εἰς τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω, ὅτι πρώτην θέσιν εἰς τὴν κίνησιν ταύτην διὰ τὴν ἀποκατάστασιν «ἠθικοῦ ρυθμοῦ» εἰς τὴν χώραν ἔχει ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐξυγιαντικὴ τῆς ἠθικῆς ζωῆς δύναμις, ἡ Ἐκκλησία, ἡ λαβοῦσα ἀπὸ Θεοῦ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν δύναμιν διὰ μίαν τοιαύτην ἀποκλειστικῶς δρᾶσιν.

Δὲν θὰ ἀντιτάξωμεν τὴν δικαιολογίαν, ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας συναντᾷ ἐμπόδιον τὴν ἀδράνειαν τοῦ Κράτους, ἢ τὴν ἐλευθερίαν ποὺ παρέχει τοῦτο εἰς τοὺς παράγοντας τῆς διαφθορᾶς. Τοιαύτη δικαιολογία, καίτοι ἔχει βασίμους λόγους, δὲν εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἀληθής· διότι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀποστολὴν νὰ δρᾷ καὶ ἐν μέσῳ εἰδωλολατρικῶν κρατῶν. Ἀλλὰ θὰ ὑπενθυμίσωμεν εἰς τὸν λαόν, ὅτι αὐτὸς πρέπει νὰ ἀπαιτῇ καὶ ἀπὸ τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν τοιαύτην κίνησιν· αὐτὸς πρέπει νὰ τῆς ὑποδεικνύῃ ὅτι ἀναμένει τὴν ἁλιευτικήν της δρᾶσιν διὰ νὰ μὴ θεωρήσῃ τὸν Κλῆρον ἅλας ἄναλον· αὐτὸς πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀξίου νὰ τὸν ποιμαίνῃ ποιμένος, καὶ ὄχι τοῦ προβαλλομένου ἀπὸ τὸ κόμμα ἀναξίου καὶ ἐκμεταλλευτοῦ τῆς θρησκευτικῆς τοῦ λαοῦ ζωῆς.

Ἡ ἀδικαιολόγητος αἱματοχυσία.

Τὸ αἷμα, ποὺ ἐχύθη κατὰ τὰς ἐργατικὰς ταραχὰς τῶν Καλαμῶν—καὶ αἷμα ὄχι ὀλίγον—πρέπει νὰ συγκινήσῃ ὅλον τὸ ἔθνος· ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι εἶναι αἷμα ἀδελφικόν, ἀφ' ἑτέρου δέ—τὸ καὶ θλιβερώτερον—διότι ἐχύθη ἀπὸ ἀδελφοὺς καὶ δὴ ἀδικαιολογήτως.

Ἡ τελευταία αὐτὴ λέξις—ἡ λέξις «ἀδικαιολογήτως»—δὲν πρέπει νὰ φανῇ καθόλου παράδοξος. Διότι, καὶ ἂν ἀκόμη ἔπταισαν οἱ ἐργάται, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ Κράτος νὰ χρησιμοποιῇ τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, τὴν ὁποίαν σπανίως ἐφαρμόζει εἰς τοὺς μεγαλυτέρους ἐγκληματίας· οὐδὲ δύναται νὰ νοηθῇ, ὅτι τὰ ὅπλα καὶ τὰ πολυβόλα, τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος προορίζει δι' ἐχθρούς του ἀπειλοῦντας τὴν ὕπαρξίν του, πρέπει ποτὲ νὰ τὰ στρέφῃ κατὰ πολιτῶν του, κατὰ ἐργατῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὡς μέσον διεκδικήσεως τῶν δικαίων των μένει πολλάκις μόνον ἡ ἀπεργία. Ἀλλ' ἐὰν οἱ ἐργάται δὲν ἔπταισαν, ἐὰν ἔγιναν ὄργανα ἄλλων ὑποκινητῶν, ποὺ δὲν ἐκτίθενται ποτε εἰς τὰς σφαίρας, τόσον τὸ χειρότερον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι τραγικὴ ἡ ἀσυνέπεια τοῦ Κράτους, ποὺ ἀφίνει ἐλευθέρους τοὺς ὑποκινητάς, τοὺς δημιουργοὺς τῶν διαιρέσεων, φονεύει δὲ τοὺς εὐκόλως παρασυρομένους, οἱ ὁποῖοι οὕτω γίνονται διπλᾶ θύματα.

Πάντως τὰ τοιαῦτα γεγονότα εἶναι μοιραῖον ἀποτέλεσμα τῆς θλιβερᾶς πάλης τῶν τάξεων, ἡ ὁποία θὰ συνεχίζεται, ἐφ' ὅσον αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ἀγάπη, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς σχέσεις ἀτόμων, τάξεων, Κρατῶν πρὸς τοὺς πολίτας των.

Ἀφηνιάσασα φαντασία.

Εἰς τὴν σκανδαλοθηρίαν καὶ τὴν διαφήμισιν τῶν ἐγκλημάτων, διὰ τὴν ὁποίαν πολλαὶ ἐφημερίδες διαθέτουν καθημερινῶς στήλας ὁλοκλήρους, παρεῖχε βεβαίως ἀρκετὴν δόσιν καὶ ἡ φαντασία τῶν συντακτῶν. Ἀλλὰ πάντως εἶχεν ὡς βάσιν κάποιαν πραγματικότητα. Τώρα ὅμως ἐκρίθη ἀπαραίτητον νὰ ἐπιστρατευθῇ μόνη ἡ φαντασία. Καὶ αὐτὴ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας προσέφερεν ἀφειδῶς τὰς ὑπηρεσίας της. Ἀφηνιάσασα, ἔπλασε τὸ «ἐπιστημονικὸν βρεφοκτονεῖον» τῆς μαίας, ἔπλασε ληστείας, ἐμπρησμούς, δολοφονίας κ.λ.π.

Ἀλλὰ θὰ ὑποδείξωμεν καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς εἶναι καὶ ἀναγνῶσται ἐφημερίδων, δύνανται δὲ νὰ ὑποδείξουν τὰ ὀρθὰ καὶ εἰς ἄλλους φίλους καὶ γνωρίμους των. Δὲν νομίζουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ δίδουν τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἀναγνωσματογράφους τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν ἀνηθικοτήτων νὰ ἐκλαμβάνουν τὸν λαὸν ὡς πεινασμένον διὰ τοιούτου εἴδους ἀναγνώσματα; Δὲν σκέπτονται ὅτι, ἐνισχύοντες τὰς ἐφημερίδας τοῦ εἴδους τούτου, ἐνδέχεται αὔριον νὰ χρησιμεύσουν καὶ αὐτοὶ ὡς ἀνάγνωσμα μὲ κανένα φανταστικὸν ἔγκλημα, ποὺ θὰ πλάσουν εἰς βάρος των; Καὶ δὲν εἶναι καιρὸς νὰ δώσουν μάθημα εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων, ἀποφεύγοντες νὰ τὰς ἀγοράζουν καὶ νὰ τὰς διαβάζουν;

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ἡ ἐτησία τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ζωῆς» Ἐκκλησ. Κατηχητικῶν σχολείων ὡρίσθη νὰ γίνῃ διὰ μὲν τὰ σχολεῖα Πειραιῶς τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 20 τρέχ. καὶ ὥραν 11 30' π. μ. ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγ. Κωνσταντίνου (Πειραιῶς), διὰ δὲ τὰ Σχολεῖα Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων τὴν μεταπροσεχῆ Κυριακὴν 27 τρέχ. καὶ ὥραν 6 μ. μ. ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Μητροπόλεως (Ἀθηνῶν).

Ἰδιαιτέρως παρακαλοῦνται νὰ παραστῶσιν οἱ κ.κ. γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 6 μ. μ.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς· *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης* καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ*· καὶ οἱ περιοδεύοντες κ.κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν *Χανίοις*· Χ. Παπαγιάννης ἐν *Κερκύρᾳ*· Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρδίτσῃ* καὶ Κ. Χρόνης ἐν *Θήβαις*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι